

## Uppställning af de i Sverige förekommande arter af *Sparganium* 1851

ÅRSBERÄTTELSE OM BOTANISKA ARBETEN OCH UPPTÄCKTER FÖR ÅR 1850 TILL KONGL. VETENSKAPS-AKADEMIEN AFGIFVEN DEN 31 MARS 1851, JOH. EM. WIKSTRÖM. STOCKHOLM, 1854. P. A. NORSTEDT & SÖNER, Kongl. Boktryckare.

<sida 1>

Uppställning af de i Sverige förekommande arter af *Sparganium*.

AF

LARS LEWI LAESTADIUS

1. *Sparganium erectum* Linn.: fructibus maturis ovatosubulatis; stigmatibus linearibus; staminibus latitudine sua duplo longioribus.

α. *simplex*; foliis basi triquetris (erectis), lateribus planis; caule subsimplici; spicis masculis pluribus<sup>1</sup> <[fotnot 1:] *Sparganium simplex* α. *erectum* Beurling in Öfversigt af Kongl. Wetenskaps-Academiens Förhandlingar. 1852. s.192.>.

Denna varieté har sin nordliga gräns i Norra Ångermanland.

β. *boreale*: foliis basi triquetris et plano-convexis, natantibus; caule subsimplici; spicis masculis pluribus<sup>2</sup> <[fotnot 2:] *Sparganium simplex* β. *natans* Beurling in Öfversigt af Kongl. Wetenskaps-Academiens Förhandlingar. 1852. s. 192. >

*Sp. natans* α. Linn. Fl. Sv.

Denna varieté skulle efter bladens beskaffenhet blifva den egentligaste *Sp. natans* Linn.. Den är i Norrland den allmännaste af varietéterna i alla djupare vatten och elfvar. — De flytande bladen betäcka vatten-ytan såsom en tjock matta. — Har talrika han-ax, vanligen 5 eller 6, stundom 10 till 12. — På uttorkade ställen får denna växt bredare, näs<sida 2>tan

## Uppställning af de i Sverige förekommande arter af *Sparganium* 1851

svärdslika och upprättstående blad, och liknar då *Sp. simplex*. Det var denna form, som Linné fann i Lappmarken och i Flora Suecica hänförde till sin *Sparg. erectum*. — I de nordligaste trakterna blommar Växten ej alla år, emedan sommaren ofta är kall, regnig och kort.

γ. *glomeratum*; foliis erectis, triquetris; caule simplici; spiculis femineis glomeratis; stigmatibus lineari-abbreviatis; spica mascula solitaria, sessili<sup>3</sup> <[fotnot 3:] *Sparganium glomeratum* Beurling in Öfversigt af Kongl. Wetenskaps-Academiens Förhandlingar. 1852. s. 192.>

Denna varieté har *hon-axen* tätt gytttrade i toppen af stjelen, ofta 4, utom ett *han-ax*, som är fästadt på öfversta *hon-axet*. De mogna *frukterna* äro spetsiga, och så sammanflytande med *stiftet*, att detta *stift* blifver lika med o. — *Märket* är ganska kort, men jemnbredt. — Vid Hernösand anmärktes denna varieté år 1843 i kall-källdrag.

δ. *ramosum*: caule ramoso; spiculis masculis pluribus; foliis triquetris (lateribus concavis), erectis<sup>4</sup> <[fotnot 4:] *Sparganium ramosum* Linn. α. *erectum* Beurling in Öfversigt af Kongl. Wetenskaps-Academiens Förhandlingar. 1852. s. 192.>

För mig synes, att *Sparg. ramosum* är en luxurierande form af *Sparg. simplex*, Exemplar af *Sparg. ramosum* ifrån södra Sverige visa ingen väsentlig skillnad. Det i Ångermanland fundna så kallade *Sparg. ramosum* kan jag ej skilja ifrån *Sparg. simplex*.

2. *Sparganium natans* Linn.: fructibus junioribus subulatis, maturis ovatis obtusiusculis; stigmatibus oblongis; spica mascula subsolitaria. <sid3>

α. *subdecumbens*: foliis natantibus planis<sup>5</sup> <[fotnot 5:] *Sparganium minimum* Fries. β. *natans*. Beurling in Öfversigt af Kongl. Wetenskaps-Academiens Förhandlingar. 1852. s. 192. Fructificans (biulnaris et ultra) occurrit in laca Rättar-Dammen prope Drottningholm Uplandiae, et verosimiliter identicum est cum forma illa longifolia sterili in lacubus prope

## Uppställning af de i Sverige förekommande arter af *Sparganium* 1851

Upsaliam obvia, quae a Doctore Ångström in Diario" Botaniska Notiser 1853. s. 148" commemoratur.>

β. suberectum: caule ereeto; foliis erectis planis<sup>6</sup> <[fotnot 6:]

*Sparganium minimum* Fries α. suberectum Beurling in Öfverstgt af Kongl. Wetenskaps-Academiens Förhandlingar. 1852. s. 192. — In Lapponia Umensi (D:r Ångström). >

*Sp. natans* β. *minimum* Linn.

*Sp. natans* plur. *recentiorum*.

Denna varieté (*Sp. natans* β. *suberectum*) är allmän i medlersta och i södra Sverige, men sällsynt i det norra. Den är anmärkt vid Gefle och vid Hernösand, hvarest den äfven fanns i samma kall-källdrag, i hvilket *Sparg. erectum* γ. *glomeratum* växte; i Pajala Socken i Westerbotten; i Lappmarken såg Linné den i Åsele.

De unga frukt-ämnena äro spetsiga eller syllika med ett kort stift.

3. *Sparganium hyperboreum* Laestad.: fructibus junioribus et maturis ovatis, obtuse-triquetris, obtusis; stylo nullo; stigmatē ovato; spica mascula solitaria; foliis decumbentibus et natantibus planis.

*Sp. natans* Wahlenb. Fl. Lapp. — *Sp. Natans* β. *submuticum* Hartm. Scand. Fl. Edit. 4 & 5.

α. *inundatum*: caule foliisque elongatis angustatis<sup>7</sup> <[fotnot 7:]

*Sparganium hyperboreum* Lasstadii. β. *natans* Beurling in Öfversigt af Kongl. Wetenskaps-Academiens Förhandlingar 1852. s. 192. Bih. till Wikström's Bot. Års-Ber. 1850. >

Hab. in fassis nunquam exsiccatis. <sid4>

## Uppställning af de i Sverige förekommande arter af *Sparganium* 1851

β. caule spithameo; foliis latiusculis<sup>8</sup> <[fotnot 8:] *Sparganium hyperboreum* Laestadii. α. *erectum* Beurling in Öfversigt af Kongl. Wetenskaps-Academiens Förhandlingar 1852. s. 192.>

Hab. in palodibus et lacunis exsiccatis.

*Sparganium hyperboreum* är allmänt i Sveriges nordligare trakter: i Lappmarkerna och i Norrland, i alla kärr och pölar, som snart uttorka; äfven i små bäckar i Ångermanland, och troligen i alla de Landskap, hvilka gränsa intill fjell-ryggen. Huru långt det förekommer söder ut i Sverige är mig obekant. — Denna art växer stundom blandad med *Sparg. erectum*. β *boreale*, men utan tecken till öfvergångar emellan dem. Hela växten är späd. — Frukt-Ämnena äro redan under blomningen trubbigt-trekantiga med ovalt märke utan *stift*. *Ståndar-Knapparna* äro äggrunda. Om denna art växer i djupare vatten än en aln, så blommar den ej.<sup>9</sup>

<[fotnot 9:] Forte *Sparganium hyperboreum* planta est illa a Cel. Fries (in libro: "Botaniska Utflygter." I:sta Delen. 2:dra Uppl. s. 271.) sub nomine *Sparganii angustifolii* Michauxii commemorata. Nomen a Rev. Laestadio datum, *Sparganium hyperboreum*, certissimum; alterum, *Sparganium angustifolium* Mich., adhuc ambiguum, non solum Rob. Brownio verum etiam Kunthio dubium et plerisque Botanicis ignotum.

*Sparganium angustifolium* R. Brownii e Nova Hollandia specificè verosimiliter differt. Incertum etiam est, an *Sparganium americanum* Nutt. eadem sit species ac *Sparganium angustifolium* Michauxii.>